

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a JUDr. Terezy Matuškové ve věci

žalobkyně: **D. P.**
bytem X

proti
žalovanému: **město Hodonín**
sídlem Masarykovo náměstí 53/1, 695 35 Hodonín

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím

- v odmítnutí uzavřít s žalobkyní nájemní smlouvu k hrobovému místu č. X na městském hřbitově v Hodoníně;
- v zápisu R. S. jako výlučného nájemce hrobového místa č. X na městském hřbitově v Hodoníně v roce 2007;
- ve skartaci spisu obsahujícího dokumentaci přepisu nájmu hrobového místa č. X na městském hřbitově v Hodoníně v roce 2007,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Podáním doručeným Krajskému soudu v Brně dne 14. 11. 2025 se žalobkyně domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. Z podání a jeho příloh vyplývá, že nájemcem hrobového místa č. X na městském hřbitově v Hodoníně byl otec žalobkyně, který zemřel v roce X. V témže roce byla uzavřena nájemní smlouva na toto hrobové místo mezi žalovaným a R. S., bratrem žalobkyně, jako novým nájemcem. Usnesením Okresního soudu v Hodoníně ze dne 5. 3. 2011, č. j. 31 D 1/2008-95, bylo rozhodnuto o dědictví po otci žalobkyně, přičemž jako dědici jsou zde uvedeni žalobkyně a její bratr; v usnesení o dědictví není vypořádáno právo nájmu k hrobovému místu ani vlastnictví hrobového zařízení.
2. V únoru 2025 se žalobkyně dostavila na správu městského hřbitova v Hodoníně a požadovala „přepis“ nájmu hrobového místa na svou osobu. Následovala písemná komunikace mezi žalobkyní a žalovaným. V dopise ze dne 3. 4. 2025, č. j. MUHOCJ 21331/2025, žalovaný mimo jiné uvedl, že nájem hrobového místa byl přepsán pravděpodobně v prosinci roku 2007 tehdejší vedoucí správy hřbitova. *„Bližší podrobnosti přepisu nájmu hrobového místa se nepodařilo dohledat, jelikož s ohledem na dobu, kdy k přepisu došlo, uběhly skartační lhůty a veškerá dokumentace byla dle zákona skartována. Na správě hřbitova je v současné době uložena pouze smlouva o nájmu hrobového místa se stávajícím nájemcem.“* Žalovaný též připustil, že nebylo postupováno správně, neboť správa hřbitova měla před uzavřením nájemní smlouvy v roce 2007 vyčkat na doložení usnesení o dědictví. V dopise ze dne 15. 4. 2025, č. j. MUHOCJ 24582/2025, žalovaný žalobkyni poučil, aby se

obrátila na Okresní soud v Hodoníně s návrhem na dodatečné projednání dědictví po zemřelém otci v rozsahu nájmu hrobového místa a vlastnictví hrobového zařízení. Po doložení rozhodnutí soudu o dědictví správa hřbitova zajistí sjednání nájemní smlouvy k hrobovému místu s dědicem uvedeným v rozhodnutí.

3. Žalobkyně tvrdila, že žalovaný dvakrát porušil zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů ("zákon o pohřebnictví"). Nejprve v roce 2007 bez právního základu zapsal R. S. jako výlučného nájemce hrobového místa. Šlo o nedbalost, která měla být dle státního zástupce řešena ve správním řízení. Poté v roce 2025 po zjištění tohoto pochybení žalovaný neučinil žádné opatření k nápravě. Skartování dokumentů a anonymizace evidence jsou pak znaky účelového zakrytí tohoto pochybení. Žalobkyně závěrem navrhla, aby soud

- 1) konstatoval, že žalovaný nezákonně zasáhl do práv žalobkyně tím, že s ní odmítl uzavřít nájemní smlouvu k hrobovému místu č. X na městském hřbitově v Hodoníně;

- 2) uložil žalovanému povinnost uzavřít nájemní smlouvu k hrobovému místu č. X;

- 3) uložil žalovanému povinnost přezkoumat a napravit nezákonný zápis z roku 2007;

- 4) konstatoval, že skartace spisu byla v rozporu s povinností uchovávat dokumenty.

Pod bodem 5) návrhu výroku rozhodnutí žalobkyně uvedla následující: „Dát do pozornosti a vyhodnotit zákon č. 193/2017 Sb. ze dne 1. 9. 2017. Upozornění Ministerstva pro místní rozvoj /MMR/ ze dne 16. 11. 2017 pro správce pohřebišť, že správce nesmí vyžadovat usnesení o dědictví jako podmínku pro uzavření nájemní smlouvy.“

4. Žalobkyně k žalobě připojila žádost o osvobození od soudního poplatku a návrh na vydání předběžného opatření, jímž by soud uložil žalovanému povinnost umožnit žalobkyni přístup a péči o hrobové místo č. X na městském hřbitově v Hodoníně.
5. Krajský soud se nejprve zabýval tím, zda jsou splněny podmínky pro projednání a rozhodnutí věci.
6. Podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
7. Podle § 46 odst. 2 s. ř. s. soud návrh odmítne také tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení.
8. Podle § 16 odst. 1 věta první zákona o pohřebnictví je provozování veřejného pohřebiště službou ve veřejném zájmu zajišťovanou obcí v samostatné působnosti nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností (dále jen „provozovatel pohřebiště“). Podle § 25 odst. 1 téhož zákona vzniká nájem hrobového místa (dále jen „nájem“) na základě smlouvy o nájmu hrobového místa uzavřené mezi provozovatelem pohřebiště jako pronajímatelem a nájemcem (dále jen „smlouva o nájmu“). Smlouva o nájmu musí mít písemnou formu.
9. Podle § 25 odst. 6 zákona o pohřebnictví ve znění do 31. 8. 2017, je-li nájemcem fyzická osoba, přechází nájemné na její dědice. Je-li nájemcem právnická osoba, přechází nájem na

jejího právního nástupce. Dědic nebo právní nástupce nájemce je povinen sdělit provozovateli pohřebiště nové údaje potřebné pro vedení evidence veřejného pohřebiště.

10. Podle § 25 odst. 5 zákona o pohřebnictví ve znění účinném od 1. 9. 2017 platí, že právo nájmu hrobového místa přechází na osobu, kterou nájemce určil, popřípadě na svěřenský fond určený nájemcem. Je-li nájemcem fyzická osoba a není-li přechod nájmu na určenou osobu možný, anebo neurčil-li nájemce nikoho, přechází právo nájmu na jeho manžela, není-li ho, na jeho děti, není-li jich, na jeho rodiče, není-li jich, na jeho sourozence; nežijí-li, pak na jejich děti. Není-li přechod práva nájmu na žádnou z těchto osob možný, přechází právo nájmu na dědice zemřelého. Osoba, na niž právo nájmu přešlo, je povinna sdělit provozovateli pohřebiště bez zbytečného odkladu údaje potřebné pro vedení evidence veřejného pohřebiště; to platí i pro správce svěřenského fondu.
11. Povahou vztahu mezi provozovatelem pohřebiště a uživatelem hrobového místa se opakovaně zabýval Nejvyšší soud. Z jeho ustálené judikatury vyplývá, že právo na užívání hrobového místa vzniká na základě smlouvy o nájmu, jež zakládá občanskoprávní vztah mezi provozovatelem pohřebiště a nájemcem hrobového místa. Podstatným rysem tohoto vztahu je rovné postavení mezi provozovatelem pohřebiště a nájemcem. Pravomoc rozhodovat spory týkající se vzniku, trvání a zániku tohoto vztahu proto náleží soudům v občanském soudním řízení (rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 3. 4. 2007, sp. zn. 28 Cdo 983/2007, a 26. 10. 2011, sp. zn. 22 Cdo 4224/2009).
12. Ačkoliv je provozování pohřebiště službou ve veřejném zájmu, žalovaný jako provozovatel pohřebiště je v právních vztazích souvisejících s užíváním hrobového místa v rovném postavení s nájemcem. Obec při uzavírání smlouvy o nájmu hrobového místa tedy nevystupuje v nadřízeném postavení správního orgánu, a proto jakékoliv úkony obce v této souvislosti nemohou být pojmově zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. Krajský soud v Brně jako soud rozhodující ve správním soudnictví proto nemá pravomoc rozhodovat o převážné části podané žaloby (petity pod body 1, 2, 3 a 5).
13. Žalovaný i jiné orgány, na něž se žalobkyně v této věci obrátila, žalobkyni opakovaně vysvětlili, že je třeba se v této věci obrátit na Okresní soud v Hodoníně s návrhem na dodatečné projednání dědictví v rozsahu práva nájmu předmětného hrobu a hrobového zařízení. Podle názoru soudu tento postup odpovídá právní úpravě účinné v době přechodu práva nájmu hrobového místa (tj. v době úmrtí otce žalobkyně v roce 2007); k tomu srov. stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 15. 11. 2007, sp. zn. 4963/2007/VOP, dostupné z <https://eso.ochrance.cz>. Pokud se žalobkyně odvolává na změny v přechodu práva nájmu hrobového místa provedené zákonem č. 193/2017 Sb., pak ty nabyly účinnosti až dne 1. 9. 2017 a na přechod práva nájmu hrobového místa v roce 2007 je nelze aplikovat.
14. Soud tedy k této části žaloby uzavírá, že žalobkyně může nastalou situaci řešit návrhem na dodatečné projednání dědictví. Pokud se však žalobkyně i přesto domnívá, že mezi ní a žalovaným existuje spor týkající se nájmu hrobového místa, pak musí podat žalobu k soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení, neboť správní soud není k projednání a rozhodnutí takové žaloby příslušný. Zdejší soud proto žalobu v této části odmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s.
15. Ve vztahu k tvrzenému zásahu spočívajícímu ve skartaci spisu (petit pod bodem 4) pak soud uvádí následující. Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. Podle odst. 2 téhož ustanovení nelze zmeškání lhůty pro

podání žaloby prominout. Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. soud usnesením návrh odmítne, jestliže byl návrh podán předčasně nebo opožděně.

16. Skartování spisu by podle okolností mohlo být zásahem správního orgánu. Soud nicméně žalobkyni v tomto ohledu nevyzýval k upřesnění rozhodných skutečností a petitu. Skartování spisu by ze své podstaty mohlo být výlučně jednorázovým zásahem. Žalobkyně se přitom o něm dozvěděla v dopisu žalovaného z dubna 2025. Žalobu však podala k poštovní přepravě až dne 13. 11. 2025, tedy zjevně po zákonem stanovené dvouměsíční lhůtě, jejíž zmeškání nelze prominout. Soud proto podanou žalobu v této části odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. jako opožděnou.
17. Jelikož soud žalobu odmítl, nezabýval se ani s ní spojenými návrhy na osvobození žalobkyně od soudních poplatků a na vydání předběžného opatření.
18. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení může žalobkyně podat žalobu k místně příslušnému okresnímu soudu v občanském soudním řízení.

Brno 3. prosince 2025

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu